

פרק ו

הקדשתו של ישעיהו לנבואה

קושי:

פרק א' פסוק א':

א חֲזֹן, יִשְׁעִיָּהוּ בֶן-אֲמוּץ, אֲשֶׁר חָזָה, עַל-יְהוּדָה וְיְרוּשָׁלַם--**בְּיָמֵי עֲזִיָּהוּ** יוֹתָם אָחֻז יַחֲזִקְיָהוּ, מֶלֶכִי יְהוּדָה.

פרק ו' פסוק א':

בְּשָׁנַת-מוֹת הַמֶּלֶךְ עֲזִיָּהוּ, וְאַרְבָּעָה אֶת-אֲדָנָי יָשֵׁב עַל-כֶּסֶּא רָם וְנִשָּׂא; וְשׁוֹלֵיו, מְלָאִים אֶת-הַהֵיכָל. פְּסוּקִים א'-ד' מֵתוֹאֵר הַתְּגִלּוֹת ה' לִישְׁעִיָּהוּ.

מתי התחיל הנביא ישעיהו להתנבא, האם בימי עוזיהו המלך (כמו שכתוב בפרק א') או לאחר מות המלך עוזיהו (כמו שכתוב בפרק ו').

תירוץ:

רש"י: הנבואה של ישעיהו התחילה בפרק ו', לפני מותו של המלך עוזיהו, ואין קושי בכך שהדברים לא מסודרים מבחינה כרונולוגית, מאחר ואין מוקדם ומאוחר בתורה.

רד"ק: א. הנבואה של ישעיהו התחילה בפרק ו' בזמן שהמלך עוזיהו עוד חי, אך כתוב שהוא מת, מאחר וזאת השנה שבה הוא נענש בצרעת, ומצורע נחשב כמת, ואין בעיה שבפרק א' כתוב שישעיהו אמר נבואות בזמן שהמלך עוזיהו חי, מאחר והוא לא באמת מת, אלא היה מצורע.
ב. פרק ו' נאמר בזמן שעוזיהו המלך נפטר, אך אין זאת הנבואה הראשונה וישעיהו התחיל את נבואתו בזמן שעוזיהו עוד חי, ומוזכר זמן אמירת הנבואה בפרק ו', לא בגלל שזאת הנבואה הראשונה, אלא בגלל שמותו של המלך עוזיהו הביא לירידה רוחנית של העם.

המלבי"ם: הקדשת ישעיהו לנביא באופן קבוע הייתה בשנת מות של המלך עוזיהו, אך הוא היה נביא שלא בצורה קבועה עוד לפני שהוקדש לנביא באופן קבוע.

א בְּשֵׁנֶת-מוֹת הַמֶּלֶךְ עֲזִיָּהוּ, וְאַרְאָה אֶת-אֲדֹנָי יֹשֵׁב עַל-כִּסֵּא רָם וְנִשְׂא; וְשׁוֹלִיו, מְלֵאִים אֶת-הַהִיכָל

שאלה : כיצד הנביא ישעיהו אומר שהוא ראה את ה', הרי בספר שמות כאשר משה מבקש מה' שיראה לו את פניו, עונה ה' אל משה " כי לא יראני האדם וחי", אם למשה גדול הנביאים ה' לא הסכים להראות את פניו, קל וחומר שה' לא יראה את פניו לישעיהו?

תשובה : א. יש דרגות שונות של נבואה, כאשר משה שהיה במדרגה הגבוהה ביותר בה רואים הכל בצורה חדה וברורה (אספקלריא המאירה), ה' לא הסכים שיראה את פניו, אך ברמת הנבואה של ישעיהו שבה לא רואים את הדברים בצורה ברורה, ניתן לראות את ה' (ראיה מטושטשת).

א בְּשֵׁנֶת-מוֹת הַמֶּלֶךְ עֲזִיָּהוּ, וְאַרְאָה אֶת-אֲדֹנָי יֹשֵׁב עַל-כִּסֵּא רָם וְנִשְׂא; וְשׁוֹלִיו, מְלֵאִים אֶת-הַהִיכָל

הערה: המלבי"ם אומר שהתיאור רם ונשא לא מתייחס אל הכסא עליו יושב ה', אלא לה' שהוא רם ונשא, וחשוב לומר זאת בעל מפסוק זה, שלא נתבלבל ונאמר שה' הוא בשר ודם שיושב על כסא, אלא שנזכור שזה דימוי מעולם בני האדם וה' הוא רם ונשא מעל בני האדם.

שאלה : מדוע מסביר המלבי"ם "שרם ונשא" מתייחס אל ה' ולא אל הכסא עליו הוא יושב?

תשובה: שלא נטעה ונחשוב שה' הוא בשר ודם שיושב על כסא, לכן חשוב להזכיר שה' רם ונשא.

תיאור המראה שראה ישעיהו

א בְּשֵׁנֶת-מוֹת הַמֶּלֶךְ עֲזִיָּהוּ, וְאַרְאָה אֶת-אֲדֹנָי יֹשֵׁב עַל-כִּסֵּא רָם וְנִשְׂא; וְשׁוֹלִיו, מְלֵאִים אֶת-הַהִיכָל ב שָׂרְפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ, שֵׁשׁ כְּנָפִים שֵׁשׁ כְּנָפִים לְאֶחָד: בְּשֵׁתִים יְכַסֶּה פָּנָיו, וּבְשֵׁתִים יְכַסֶּה רַגְלָיו--וּבְשֵׁתִים יְעוֹפֶף. ג וְקָרָא זֶה אֶל-זֶה וְאָמַר, קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת; מְלֵא כָל-הָאָרֶץ, כְּבוֹדוֹ. ד וַיִּנְעֻוּ אַמּוֹת הַסָּפִים, מִקּוֹל הַקּוֹרָא; וְהַבַּיִת, יִמְלֵא עָשָׁן

תגובת ישעיהו להתגלות ה'

ה ואמר אוי-לי כי-נדמיתי, כי איש טמא-שפתים אנכי, ובתוך עם-טמא שפתים, אנכי יושב: כי, את-המלך יהוה צבאות--ראו עיני .

נדמיתי

רש"י : ישעיהו מגיב בחשש שהוא ימות (נדמתי), שכתוב " כי לא יראנה האדם וחיי" רד"ק: ישעיהו נדום (השתק), מתוך תחושה שהוא לא ראוי לדבר עם ה', כי הוא טמא שפתיים.

איש טמא-שפתים אנכי, ובתוך עם-טמא שפתים

יש פער גדול בין המראה שה' מתגלה ליסעיהו לבין המצב שהעם טמאים.

הערה: הפער בין המצב הנוכחי של טומא וחטאים שעם ישראל שקוע בהם, לבין נבואה על מציאות טהורה ונשגבת של אחרית הימים, מלווה את כל נבואות ישעיהו כרעיון מרכזי בספר ישעיהו.

כתגובה לטענת ישעיהו שהוא טמא שפתיים, המלאך נוגע בשפתיים של ישעיהו עם גחלת שהוא לקח מהמזבח, ומטהר את פיו ובכך מכשיר אותו לדבר עם ה'.

ו ויִעַף אֵלַי, אֶחָד מִן-הַשָּׂרָפִים, וּבִידּוֹ, רִצְפָה; בְּמַלְקָחִים--לָקַח, מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ. ז. וַיִּגַע עַל-פִּי--וַיֹּאמֶר, הִנֵּה נִגַע זֶה עַל-שִׁפְתֶיךָ; וְסָר עֲוֹנֶךָ, וַחֲטִאתֶךָ תִּכָּפֵר.

וסר עונך, וחטאתך תכפר

המלאך מסיר מעל שפתיו של ישעיהו את העוון, שדבר ישעיהו לשון הרע על עם ישראל שאמר שהם טמא שפתיים.

ישעיהו מתנדב לתפקיד הנביא

ח וַאֲשַׁמַע אֶת-קוֹל אֲדֹנָי, אָמַר, אֶת-מִי אֲשַׁלַח, וּמִי יֵלֵךְ-לָנוּ; וַאֲמַר, הֲנִי שְׁלָחְנִי.

בפסוק ה' ישעיהו לא רואה את עצמו מתאים לנבואה, בטענה שהוא טמא שפתיים, **בפסוק ח'** ישעיהו מתנדב לקבל על עצמו את תפקיד הנבואה.

שאלה: מה גרם לישעיהו לשנות את דעתו?

תשובה: מלאך ה' נגע בשפתיים של ישעיהו ובכך טיהר אותו והכשיר את ישעיהו לקבל את תפקיד הנבואה.

הערה: התנדבות ישעיהו לקבל על עצמו את תפקיד הנביא יוצאת דופן שבדרך כלל הנביאים כגון: משה, יחזקאל, ירמיהו, התנגדו בתחילה לקבל על עצמם את התפקיד, הרד"ק מסביר שישעיהו עשה זאת מתוך הבנת חשיבות השליחות שלו.

ט ויאמר, לך ואמרת לעם הזה: שמעו שמוע ואל-תבינו, וראו ראו ואל-תדעו. י השמן לב-העם הזה, ואזניו הכבד ועיניו השע: פן-יראה בעיניו ובאזניו ישמע, ולבבו יבין ושב--ורפא לו

שמעו שמוע ואל תבינו: " אתם שומעים את דברי, אך אינכם נותנים את לביכם להבין, המשיכו בדרך זאת ונראה מה יהיה סופכם.

וראו ראו ואל תדעו: אתם רואים את האותות והסימנים של הנביא, אך אתם מתעלמים מהם, המשיכו בדרך זאת ונראה מה יהיה סופכם

השמן לב העם הזה: אמור לעם שהם לא שמים את ליבם לנבואתך ועל ידי זה ליבם עטוף בשומן, וליבם האטום גורם לכך שימשיכו לא להקשיב ולא יחזרו בתשובה.

ואזניו הכבד ועיניו השע (כסה): אמור לעם שהם לא מקשבים לך, ועל ידי כך מרגילים את עצמם להיות חרשים, עד כדי כך שהאוזניים שלהם והעניים שלהם יהיו מכוסות, ותמנע מהם החזרה בתשובה.

כבר בעת מינוי ישעיהו לנביא, אומר לו ה' שהם לא יקבלו את דבריו, ושישראל לא יחזרו בתשובה.

הערה: ניתן להבין את דברי ה' לישעיהו בשתי דרכים:

א. תגיד לעם שהם צרכים לחזור בתשובה, אני יודע שהם יבחרו שלא לחזור בתשובה. (הכנה לשליחות שתכשל) (מתאים יותר לפסוק ט')

ב. אמור לעם שהחטאים שלהם כל כך גדולים והם יענשו, ומניעת האפשרות לחזור בתשובה היא חלק מהעונש על מעשיהם הרעים. (מתאים יותר לפסוק י').

יא ואמר, עד-מתי אדוני; ויאמר עד אשר אם- שאו ערים מאין יושב, ובתים מאין אדם, והאדמה, תשאה שממה. יב ורחק יהוה, את-האדם; ורבה העזובה, בקרב הארץ

הערה: אפשר להבין את שאלת ישעיהו את ה' : **נְאֻמְרָה, עַד-מְתֵי אֲדָנִי**;; בשתי דרכים.

א. עד מתי העם לא יחזור בתשובה?

ב. עד מתי תעניש את העם שלא יוכל לחזור בתשובה?

ואת **התשובה** של ה' לישעיהו ניתן להסביר לפי שתי ההבנות של השאלה :

א. העם לא יחזור בתשובה עד שייענש בפורענות קשה שאחריה הארץ תהיה שממה ויושבי הארץ יוגלו.

ב. העם לא יוכל לחזור בתשובה עד שאעניש אותו בכך שהארץ תהיה שממה ויושבי הארץ יוגלו.

**יג ועוד בה עֲשׂוּרָה, וְשָׁבָה וְהִיְתָה לְבָעֵר: כָּאֵלֶּה וְכָאֵלוֹן, אֲשֶׁר בְּשַׁלְכָת
מִצְבַּת בָּם-- זֶרַע קֹדֶשׁ, מִצְבַּתָּה.**

פסוק יג' הוא המשך לדברי הפורענות שנאמרו בפסוקים יא-יב, אבל הוא מסתיים בדברי נחמה.

ועוד בה עֲשׂוּרָה, וְשָׁבָה וְהִיְתָה לְבָעֵר-

לאחר חורבן הארץ והגלות של יושביה, תישאר בארץ עשירית מהאוכלוסייה וגם היא תהיה לבער (שמדי פעם יתקפו אותם אויבים וישחיתו את היבול.

כָּאֵלֶּה וְכָאֵלוֹן, אֲשֶׁר בְּשַׁלְכָת מִצְבַּת (גזע עץ) בָּם-- זֶרַע קֹדֶשׁ, מִצְבַּתָּה.

הנביא מדמה את ישראל לעצי אלה ואלון שגם בזמן שלכת עדיין נשאר הגזע והוא סימן שהעץ עוד יחזור לפרוח, וכך גם ישראל שבזמן החורבן יראו כעץ שבשלכת, אבל הגזע יתקיים, ויש תקווה שעם ישראל יחזור לפרוח לאחר שייענש בחורבן.